

بررسی ساختار عاملی، روایی، پایایی و هنجاریابی مقیاس شخصیتی مرزی (STB) در دانشجویان دانشگاه شیراز

*علی محمد زاده^۱، دکتر محمدعلی گودرزی^۲، دکتر سید محمدرضا تقوی^۳،
دکتر جواد ملازاده^۴

^۱ دانشجوی دکترای تخصصی روان شناسی دانشگاه علامه طباطبایی^{۲،۳}، دانشیار بخش روان شناسی بالینی،

^۴ استادیار بخش روان شناسی بالینی - دانشگاه شیراز

خلاصه

مقدمه: مقیاس شخصیت مرزی (STB) در آکسفورد و بر اساس ملاک های DSM-III ساخته شده است (۹) و در سال ۲۰۰۱ نیز مورد بررسی مجدد قرار گرفته است (۱۰). STB یکی از وضعیت های رایج مرزی یعنی اختلال شخصیت مرزی را توصیف می کند که الگوهای رفتاری بی ثبات بین فردی از قبیل دوسوگرایی و مشکلات کنترل هیجانی را شامل می شود. STB ویژگی های مرزی را در افراد بهنجار و بر اساس مدل پیوستاری ویژگی های روانی می سنجد. در تحقیق حاضر این مقیاس با ملاک های DSM-IV-TR انطباق داده شد و خصوصیات روان سنجی آن مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار: مقیاس شخصیت مرزی (STB) ابتدا به فارسی برگردانده شد. سپس از دو نفر متخصص زبان انگلیسی خواسته شد که ماده های برگردانده شده فارسی را به انگلیسی ترجمه نمایند، آنگاه شکاف های موجود در تطابق دو ترجمه اصلاح گردید. نمونه ای به حجم ۷۴۹ نفر (۳۸۰ نفر مونث و ۳۶۹ نفر مذکر) به روش نمونه گیری تصادفی ساده از دانشکده های مختلف دانشگاه شیراز، ۳۰ نفر بیمار مبتلا به اسکیزوفرنی و ۳۰ نفر بیمار مبتلا به افسردگی اساسی از مراکز درمانی انتخاب و با ابزارهای تحقیق موردآزمون قرار گرفتند.

نتایج: تحلیل عاملی به روش تحلیل مؤلفه های اصلی با چرخش پرومکس برای STB سه عامل ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای / پارانوئیدی وابسته به استرس را استخراج نمود. علاوه بر این، برای این مقیاس سه نوع روایی دیگر (همزمان، افتراقی و همبستگی خرده مقیاس ها با کل مقیاس و یکدیگر) و سه نوع پایایی (بازآزمایی، همسانی درونی و تنصیفی) گزارش شد. اطلاعات هنجاری STB نیز در نمونه ای ۷۴۹ نفری گزارش شده است.

بحث و نتیجه گیری: نتایج حکایت از این داشت که مقیاس STB در جامعه ایرانی خصوصیات روان سنجی مطلوبی دارد و از آن می توان در تحقیقات روان شناسی و روان پزشکی استفاده کرد.

واژه های کلیدی: STB، اختلال شخصیت مرزی، ساختار عاملی، روایی، پایایی، خصوصیات روان سنجی و هنجار ایرانی

مقدمه

مرز بین روان نژندی، روان پریشی و اختلالات شخصیت با

عبارات مختلفی بیان شده است:

اسکیزوفرنی شبه روان نژندی^۱، روان نژندی ضداجتماعی کاذب^۲، پیش روان نژندی^۳، اسکیزوفرنی مرزی^۴، روان پریشی نهفته^۵، اسکیزوفرنی نهفته^۶، اسکیزوفرنی سرپایی^۷ و نهایتاً اسکیزوتیپی^۸ (۲).

یافته های ناشی از تحقیقات ژنتیکی و شناختی مربوط به وضعیت های مرزی روان پریشی (مثل اختلالات شخصیت اسکیزوتیپی و مرزی) حاکی از وجود پیوستاری رفتاری بین نشانه شناسی مرضی بیماران روان پریش و افراد غیر روان پریش در ابعاد مختلف می باشد (۱).

^۱ -Pseudoneurosis schizophrenia ^۲-Pseudopsychopathic neurosis

^۳ -Preneurosis ^۴ - Borderline schizophrenia

^۵ - Latent psychosis ^۶ - Latent schizophrenia

^۷ - Ambulatory schizophrenia ^۸- Schizotypy

^۹ آدرس: شیراز-دانشگاه شیراز - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی -

بخش روان شناسی بالینی تلفن: ۰۹۱۲۶۷۵۴۰۴۴

تاریخ وصول: ۸۴/۱۱/۱۲ تاریخ تایید: ۸۵/۵/۴

پرسش نامه صفات اسکیزوتایپی (STQ)^۹ توسط کلاریچ و بروکز در آکسفورد ساخته شده و اخیراً^{۱۰} توسط راولینگز، کلاریچ و فریمن مورد بررسی مجدد قرار گرفته است (۹، ۱۰). این پرسشنامه دو مقیاس دارد:

یکی مقیاس A: شخصیت اسکیزوتایپی (STA)^{۱۱} و دیگری مقیاس B: شخصیت مرزی (STB)^{۱۱}. به عبارتی این پرسشنامه دو نوع از وضعیت های رایج مرزی را که توسط اسپیتزر، اندیکات و گیون تعریف شده بود، توصیف می کند (۱۱). یکی اشاره دارد به رفتارهایی که تحت عنوان اسکیزوتایپی نامیده می شود و دیگری الگوهای رفتاری بی ثبات بین فردی از قبیل دوسوگرایی و مشکلات کنترل هیجانی را شامل می شود که مبین الگوهای شخصیت مرزی است. همان طور که کلاریچ و بروکز (۹) به تفصیل عنوان کرده اند مقیاس شخصیت (خصلتی) مرزی (STB) بر اساس ملاک های سومین ویراست راهنمای آماری و تشخیصی اختلالات روانی (DSM-III) (۱۲) ساخته شده است.

این مقیاس در بررسی خصلت های مرزی در جمعیت غیربالینی و بر اساس مدل ابعادی و پیوستاری نشانه شناسی اختلالات روانی کاربرد دارد.

راولینگز و همکاران (۱۰) خصوصیات روان سنجی مطلوبی را برای STB گزارش نموده اند. علی رغم کاربرد بیشتر این مقیاس در جمعیت غیربالینی، تحقیقی که توسط شانکار (۱۳) بر روی بیماران بالینی که تشخیص اختلال شخصیت مرزی داشتند انجام گرفته، روائی افتراقی و روائی سازه STB را تأیید کرده است. از آنجا که ابزارهای ذکر شده، در بیماران بالینی کاربرد دارد، از آنها نمی توان در مطالعات مربوط به گروه بهنجار استفاده نمود. در مقابل، مزیت STB در این است که از آن در تحقیقات غیربالینی و برای سنجش خصلت مرزی در جمعیت عمومی استفاده می شود.

خصوصیات روان پریشی ممکن است به عنوان بخشی از شخصیت سالم شکل بگیرند که الزاماً تنها در فروپاشی روان پریشی مشاهده نمی شوند، ولی می توان آنها را به عنوان عوامل زمینه ساز روان پریشی در نظر گرفت (۳). این نقطه نظر پیوستاری، نشانگر همگرایی گرایش های مختلف در تحقیقات بالینی و تجربی مربوط به روان پریشی می باشد (۴). بر این اساس، در طول چند دهه گذشته روان شناسان سعی کرده اند پرسشنامه هایی بسازند تا بتوانند صفات روان پریشی را در افراد سالم مورد سنجش قرار دهند. سانسون، ویدرمن و سانسون (۵) مقیاسی تحت عنوان مقیاس خود جرحی (SHI)^۱ برای تعریف رفتارهای خود جرحی، اختلال شخصیت مرزی ساخته اند. این مقیاس در مطالعه بالینی مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی کاربرد دارد. لیشرنینگ (۶) مقیاسی ۵۳ ماده ای تحت عنوان مقیاس شخصیت مرزی (BPI)^۲ ساخته است. BPI بر اساس مفهوم گاندرسون و کولب (۱۹۷۸)، (به نقل از لیشرنینگ (۶) و کرنبرگ (۱۹۸۴)، به نقل از همان منبع (۶)) از سازمان بندی شخصیت مرزی و همچنین ملاک های تشخیصی DSM-IV ساخته شده است (۷).

BPI شامل مقیاس هایی برای سنجش آشفتگی هویتی^۳، مکانیزم های دفاعی اولیه^۴، واقعیت آزمایی آسیب دیده^۵ و ترس از صمیمیت^۶ می باشد. مقیاس زانارینی برای اختلال شخصیت مرزی (ZAN – BPD)^۷ (۸) بر مبنای فرم تغییر یافته مصاحبه تشخیصی اختلالات شخصیت بر اساس DSM-IV (DIPD-IV)^۸ ساخته شده است. سوالات این مقیاس در چارچوب زمانی یک هفته ای علائم را می سنجند و همه ملاک های نه گانه اختلال شخصیت مرزی را که در DSM-IV تعریف شده اند شامل می شود.

1- Self Harm Inventory

2- Borderline Personality Inventory

3- Identity diffusion

4- Primitive defense mechanisms

5- Impaired reality testing

6- Fear of closeness

7- Zanarini rating scale for borderline personality disorder

8- Diagnostic Interview for DSM-IV Personality Disorders

9- Schizotypal Trait Questionnaire

10- Schizotypal Trait questionnaire-A form

11- Schizotypal Trait questionnaire-B form

ولی دختران در عامل آشفتگی هویتی و هیجانی نمرات بالایی کسب می کنند در حالی که پسران در عامل های سوء مصرف مواد، الگوهای خود شیفتگی و تکانشگری نمرات بالایی کسب می کنند. هدف این پژوهش بررسی ساختار عاملی، روایی، پایایی و هنجاریابی STB در جامعه ایرانی می باشد. از ابزار حاصل از این پژوهش می توان در تحقیقات غیربالینی و به منظور سنجش خصلت مرزی در افراد بهنجار، بر اساس مدل ابعادی ویژگی های مرضی شخصیت سود جست.

روش کار

روش تهیه مقیاس شخصیتی مرزی (STB): مقیاس شخصیت مرزی (STB) ابتدا به فارسی برگردانده شد. سپس از دو نفر متخصص زبان انگلیسی خواسته شد که ماده های برگردانده شده فارسی را به انگلیسی ترجمه نمایند، آنگاه شکاف های موجود در تطابق دو ترجمه اصلاح گردید. سپس، آزمون حاصله روی چند آزمودنی به صورت آزمایشی اجرا شد و اشکالات احتمالی پیش آمده برای کاربرد نهایی آزمون اصلاح و رفع گردید.

همچنین، سوالاتی که با زمینه اجتماعی و فرهنگی ایران تطبیق نداشتند با مراجعه به متخصصان و مصاحبه با آزمودنی ها به نحو مناسب تطبیق داده شدند. باتوجه به این که مقیاس STB براساس ملاک های DSM-III ساخته شده است و اکنون نسخه DSM-IV-TR (۱۶) منتشر شده است، بنابراین ملاک های اختلالات شخصیت مرزی در DSM-III و DSM-IV-TR مقایسه شده و بر اساس تغییرات، ۶ ماده جدید (ماده های ۱۹-۲۴: به پیوست نگاه کنید) از متون معتبر روان شناسی مرضی و روان پزشکی در مقیاس گنجانده شد تا تعریف DSM-IV-TR از اختلال شخصیت مرزی را پوشش دهد.

روش نمونه گیری

جامعه آماری تحقیق حاضر عبارت بود از کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه شیراز که در سال تحصیلی ۸۴-۸۳ مشغول به تحصیل بودند.

ساختار عاملی STB توسط راولینگز و همکاران (۱۰) مورد بررسی قرار گرفته است و برای آن دو عامل شناسایی شده است:

عامل اول به احساسات ناامیدی، نا هدفمندی و احساسات مخرب نسبت به خود (خودکشی) مربوط می شود و عامل ناامیدی^۱ نام گرفت و عامل دوم با گرایش به تجربه تکانه های شدید شامل تکانه های مخرب و ضداجتماعی نسبت به دیگران یا اموال آنها رابطه داشت که عامل تکانشگری^۲ نامیده شد.

مطالعه همبستگی بین دو عامل STB و مقیاس های EPQ^۳ (۱۴) نشان داد که این دو عامل به ویژه عامل ناامیدی بیشترین همبستگی را با مقیاس روان رنجورخوئی آیزنک دارند. مقیاس روان پریشی هم همبستگی قابل ملاحظه ای با دو عامل STB به ویژه با عامل تکانشگری نشان داد. آزمودنی هایی که نمرات بالایی در مقیاس دروغ پردازی آیزنک داشتند در عامل تکانشگری STB نمرات پایینی به دست آوردند.

نمره کلی STB با مقیاس N ($r=0/64, p<0/001$)، P ($r=0/44, p<0/001$) L، ($r=-0/35, p<0/05$) و بیرون گرائی ($r=0/07, p<0/05$) همبستگی نشان داد.

در بحث تفاوت های بین دو جنس، لیسنرینگ (۶) از لحاظ تفاوت های جنسیتی در هیچ کدام از مقیاس ها و عامل های BPD تفاوت معنی داری پیدا نکرده است. راولینگز و همکاران (۱۰) هم در دو عامل STB یعنی ناامیدی و تکانشگری هیچ نوع تفاوت جنسی را گزارش نکرده اند. کابرو و همکاران (۱۵) تفاوت هایی را بین پسران و دختران نوجوان گزارش نمودند. براساس این تحقیق در عامل های علائم تجزیه ای / روان پریشی، ناپایداری در روابط بین فردی، بین دو جنس شباهت بسیار زیادی وجود دارد.

1- Hoplesness

2- Impulsivity

3- Eysencks personality Questionnaire

نمونه ای به حجم ۷۴۹ نفر (۳۶۹ دختر و ۳۸۰ پسر) به روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب و مورد آزمون قرار گرفتند. همچنین، به منظور بررسی روایی افتراقی STB، ۳۰ نفر بیمار مبتلا به اسکیزوفرنی و ۳۰ نفر بیمار مبتلا به افسردگی اساسی با توجه به پرونده روان پزشکی از بیمارستان های ابن سینای شیراز و رازی تبریز از فروردین تا تیر ماه ۱۳۸۴ انتخاب و به همراه ۳۰ نفر گروه بهنجار که سابقه هیچ گونه بیماری روانی نداشتند، آزمون شدند.

ابزارهای اندازه گیری

- مقیاس شخصیتی STB: مقیاس شخصیت مرزی (STB) شامل ۱۸ ماده می باشد که به صورت بلی/خیر جواب داده می شود، جواب بلی نمره یک و جواب خیر نمره صفر می گیرد. البته در این تحقیق هنگام تطبیق مقیاس STB با ملاک های DSM-IV-TR، از متون معتبر روان شناسی مرضی ۶ ماده دیگر به آن اضافه گردید تا تعریف DSM-IV-TR از اختلال شخصیت مرزی را پوشش دهد. بنابراین، مقیاس STB دارای ۲۴ ماده می باشد. (ماده های ۲۴-۱۹ اضافه گردیده اند). جکسون و کلاریج (۴) ضریب پایایی بازآزمایی را برای STB، ۰/۶۱ گزارش کرده اند. همچنین، راولینگز و همکاران (۱۰) ضریب آلفای ۰/۸۰ را برای STB گزارش کرده اند. روایی همزمان STB با مقیاس های روان رنجورخویی و روان پریشی گرایی EPQ در فرهنگ اصلی به ترتیب ۰/۶۴ و ۰/۴۴ گزارش شده است (۱۰).

- فرم تجدیدنظر شده پرسشنامه شخصیتی آیزنک EPQ-R: فرم تجدیدنظر شده پرسشنامه شخصیتی آیزنک (۱۹۷۵) (۱۴) EPQ-R (۱۷) به عنوان ابزار دوم و به منظور احراز روایی همزمان STB بر روی ۶۵ نفر به کار گرفته شد. در ایران حق شناس (۱۸) ضریب پایایی EPQ-R را با استفاده از روش بازآزمایی برای شاخص های برونگرایی ۰/۹۲، دروغ سنجی ۰/۸۸، روان رنجورخویی ۰/۸۹ و روان پریشی گرایی ۰/۷۲ گزارش کرده است.

ضرایب پایایی بازآزمایی گزارش شده توسط سازندگان اصلی آزمون نیز اعدادی بین حداقل ۰/۷۶ برای شاخص روان پریش گرایی و حداکثر ۰/۹۰ برای شاخص برونگرایی می باشد (آیزنک و آیزنک)، ۱۹۹۱، به نقل از حق شناس (۱۷). کاویانی (۱۳۸۲)، به نقل از حق شناس، مصاحبه حضوری ضریب روایی همزمان مقیاس های EPQ-R را در ایران مورد بررسی قرار داده است. به این منظور ۱۰۰ نفر از آزمودنی ها مورد مصاحبه شخصیتی قرار گرفته و ویژگی های شخصیتی آنها بر اساس فهرست وارسی برآمده از نظریه شخصیتی آیزنک روی یک مقیاس (۱۰-۰) درجه بندی کمی شدند. ضریب همبستگی بین این نمرات و نمرات حاصل از شاخص های EPQ-R ضریب روایی آزمون را نشان می دهد. این ضرایب برای شاخص های برونگرایی ۰/۸۴، دروغ سنجی ۰/۷۳، روان رنجورخویی ۰/۷۳ و روان پریش گرایی ۰/۷۵ محاسبه شده است. انتخاب EPQ-R برای احراز روایی همزمان به دو دلیل بود:

الف) از آن جا که ویژگی های روان رنجورخویی و روان پریش گرایی از خصوصیات اصلی اختلالات شخصیت (به ویژه اختلال شخصیت مرزی) می باشد، بنابراین همبستگی STB با مقیاس های روان رنجورخویی و روان پریش گرایی EPQ-R روایی STB را نشان می دهد.

ب) دلیل دیگر انتخاب EPQ-R به این خاطر بود که سازندگان اصلی، روایی همزمان STB را با EPQ-R مورد بررسی قرار داده اند و چون هدف محقق در این جا به دست آوردن روایی همزمان برای مقیاس STB بود، ترجیح داده شد که همبستگی STB با EPQ-R در ایران نیز انجام شود.

روش اجرا

پس از انتخاب کلاس ها در هر دانشکده نخست محقق خود را به دانشجویان معرفی و هدف تحقیق را بیان کرد. سپس سوالات مقیاس STB در اختیار آنها قرار داد، به آزمودنی ها گفته شد محدودیت زمانی وجود ندارد و آنها بر اساس نوع سوالات تنها باید جواب بلی - خیر بدهند.

نیم دیگر از آزمودنی‌ها ابتدا EPQ-R و سپس STB را تکمیل نمایند تا به این وسیله اثرات ناشی از ترتیب تکمیل پرسش‌نامه‌ها کنترل شود.

نتایج

ویژگی‌های جمعیت شناختی فراوانی شرکت‌کنندگان در طبقات سنی و دانشکده‌های مختلف دانشگاه شیراز در (جدول ۱) درج شده است.

عدم محدودیت زمانی در مورد پرسش‌نامه EPQ-R (برای احراز روایی همزمان) به کار گرفته شد، و گویه‌های این ابزار هم به صورت بلی-خیر جواب داده می‌شوند. در اجرای EPQ-R، ۶۵ نفر از نمونه تحقیقی که به طور تصادفی انتخاب شده بودند، همزمان به سوالات دو پرسش‌نامه EPQ-R و STB جواب دادند. در تکمیل همزمان دو پرسش‌نامه ترتیبی داده شد که نیمی از آزمودنی‌ها نخست STB و سپس پرسش‌نامه EPQ-R را تکمیل نمایند و

جدول ۱- فراوانی شرکت‌کنندگان در طبقات سنی و دانشکده‌ها

کل	سن			
	۲۶-۲۹	۲۲-۲۵	۱۸-۲۱	
۶۰	۲	۲۷	۳۱	معماری
۶۳	۱۰	۳۵	۱۸	دامپزشکی
۷۴	۰	۲۰	۵۴	کشاورزی
۶۹	۸	۲۸	۳۳	مهندسی
۶۷	۶	۲۲	۳۹	حقوق
۱۳۹	۰	۵۱	۸۸	علوم تربیتی
۶۸	۴	۱۸	۴۶	علوم اجتماعی
۱۱۸	۱۶	۲۴	۷۸	علوم انسانی
۹۱	۲۵	۴۲	۲۴	علوم پایه
۷۴۹	۷۱	۲۶۷	۴۱۱	کل

همچنین (جدول ۲) توزیع جنسیتی نمونه تحقیق را برحسب زنان شرکت‌کننده (۳۶۹ نفر) با تعداد مردان شرکت‌کننده (۳۸۰ نفر) در این تحقیق قابل مقایسه است.

جدول ۲- توزیع جنسیتی نمونه تحقیق بر حسب دانشکده‌ها

کل	جنسیت		
	مؤنث	مذکر	
۶۰	۲۷	۳۳	معماری
۶۳	۲۰	۴۳	دامپزشکی
۷۴	۳۴	۴۰	کشاورزی
۶۹	۲۹	۴۰	مهندسی
۶۷	۳۵	۳۲	حقوق
۱۳۹	۹۳	۴۶	علوم تربیتی
۶۸	۴۲	۲۶	علوم اجتماعی
۱۱۸	۵۴	۶۴	علوم انسانی
۹۱	۳۵	۵۶	علوم پایه
۷۴۹	۳۶۹	۳۸۰	کل

جدول ۴- عامل های STB و وزن های عاملی مربوط به هر ماده

ماده ها **وزن عاملی**

- **عامل اول: عامل ناامیدی**
- ۱۵- آیا اغلب احساس می کنید که هیچ هدفی برای زندگی وجود ندارد؟ ۰/۷۷
- ۱۰- آیا زندگی کاملاً ناامید کننده به نظر می رسد؟ ۰/۵۹
- ۵- آیا اغلب احساس شدید تپمی بودن را تجربه می کنید؟ ۰/۵۸
- ۱۷- آیا تا به حال افکار خودکشی داشته اید؟ ۰/۵۶
- ۱۲- آیا تا به حال احساس کرده اید که میلی قوی برای آسیب رساندن به خودتان دارید؟ ۰/۴۳
- ۲- آیا اغلب بین دوست داشتن شدید و تنفر از فرد واحدی در نوسان هستید؟ ۰/۴۱
- ۳- آیا به طور مکرر در شروع کردن کارها مشکل دارید؟ ۰/۳۵

- **عامل دوم: عامل تکانشگری**
- ۷- آیا گهگاه حالت های خندیدن یا گریه کردنی داشته اید که نتوانید آن را کنترل کنید؟ ۰/۶۳
- ۱۶- آیا تا به حال میل شدیدی برای شکستن یا خرد کردن اشیا داشته اید؟ ۰/۴۸
- ۱۴- آیا اغلب احساس می کنید که دوست دارید کارهایی بر خلاف آن چه که دیگران پیشنهاد می کنند، انجام دهید، حتی اگر فکر کنید که حق با آنهاست؟ ۰/۴۸
- ۱- آیا اغلب وسوسه شده اید پولی را خرج کنید که از عهده پرداخت آن بر نمی آید؟ ۰/۴۷
- ۸- آیا اغلب دوره های بی قراری شدیدی داشته اید به طوری که نتوانید بیش از مدت خیلی کوتاهی آرام بگیرید؟ ۰/۴۴
- ۱۸- آیا افکار شما درباره مسائل جنسی غالباً "عجیب و غریب است؟ ۰/۳۸
- ۲۱- آیا معتقدید که دیگران مسبب رویدادهای استرس آور در زندگی شما هستند؟ ۰/۳۸
- ۲- آیا اغلب بین دوست داشتن شدید و تنفر از فرد واحدی در نوسان هستید؟ ۰/۳۲
- ۱۱- آیا اغلب میلی قوی برای زدن کسی دارید؟ ۰/۳۱

- **عامل سوم: عامل علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس**
- ۲۰- آیا به هنگام استرس، احساس می کنید که کسی ذهنتان را کنترل می کند؟ ۰/۶۶
- ۲۴- آیا در شرایط فشار آور زندگی، هیچ وقت احساس کرده اید که انگار اشیاء واقعی نیستند؟ ۰/۵۷
- ۹- آیا به طور مکرر بر سر پول شرط بندی کرده اید؟ ۰/۵۴
- ۱۱- آیا اغلب میلی قوی برای زدن کسی دارید؟ ۰/۴۷
- ۲۲- آیا در شرایط فشار آور زندگی، هیچ وقت احساس کرده اید که غیرواقعی هستید؟ ۰/۳۵
- ۲۳- آیا در شرایط فشار آور زندگی، هیچ وقت خودتان را خارج از خود احساس کرده اید، طوری که از بیرون به خودتان نگاه کنید؟ ۰/۳۴

جدول ۳ هم مشخصات جمعیت شناختی سه گروه اسکیزوفرنی، افسردگی اساسی و بهنجار را که به عنوان نمونه تحقیقی برای احراز روایی افتراقی مقیاس STB مورد مطالعه قرار گرفته اند، نشان می دهد.

جدول ۳- مشخصات جمعیت شناختی سه گروه اسکیزوفرنی،

افسردگی اساسی و بهنجار

جنسیت	گروه			
	اسکیزوفرنی	افسردگی اساسی	بهنجار	تعداد کل
مذکر	۱۲	۱۵	۱۵	۴۲
مؤنث	۱۸	۱۵	۱۵	۴۸
تعداد کل	۳۰	۳۰	۳۰	۹۰
میانگین سنی	۲۸	۲۵	۲۴	۲۵/۶۶

روایی

ساختار عاملی برای بررسی ساختار عاملی مقیاس STB از شیوه اکتشافی و روش تحلیل مؤلفه های اصلی با چرخش پروماکس^۱ استفاده شد.

داده های کل نمونه آماری (n=۷۴۹) در تحلیل عاملی وارد شدند. ماده هایی مشمول یک عامل شدند که وزن عاملی^۲ ۰/۳۰ یا بالاتر را داشتند. جدول ۴ وزن های عاملی هر یک از ماده ها را برای هر یک از آنها بعد از چرخش پروماکس نشان می دهد. در کل، ۵ عامل ارزش ویژه^۳ بالاتر از یک داشتند و عبارت بودند از ۴/۲۶، ۱/۴۳، ۱/۳۷، ۱/۳۴ و ۱/۲۵. این ۵ عامل ۴۳/۹ درصد واریانس هاس مشاهده شده را تبیین می کرد و بنابراین حاکی از روایی عاملی نسبتاً خوب برای مقیاس STB می باشد رسم نمودار ارزش های ویژه (تست اسکری)^۴ و الگوی وزن های عاملی سه عامل را پیشنهاد نمود. این عامل ها ابقا شده و آنگاه در معرض چرخش ارتوگونال^۵ پروماکس قرار گرفتند. در مجموع، سه عامل ۳۲/۱۲ درصد واریانس کل را تبیین می کند.

1 - Promax rotation

2- Factor loading

3- Egein value

4- Scree test

5 - Orthogonal

جدول ۵ همبستگی بین عامل های STB را نشان می دهد این ضرایب از ۰/۲۲ تا ۰/۳۳ را شامل می شود.

جدول ۵- همبستگی بین عامل های STB

مؤلفه	۱	۲	۳
۱	۱/۰۰۰	۰/۳۳	۰/۲۸
۲	۰/۳۳	۱/۰۰۰	۰/۲۲
۳	۰/۲۸	۰/۲۲	۱/۰۰۰

علاوه بر تحلیل عاملی کل نمونه، بر روی نمونه های مؤنث و مذکر هم تحلیل های جداگانه ای انجام شد. در این تحلیل ها از نظر تعداد عوامل استخراج شده، همان سه عامل کل نمونه به دست آمد. ترتیب این عامل ها در گروه مذکر و مؤنث همان ترتیب کل نمونه بود: یعنی عامل های ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای و پارانوئید وابسته به استرس به ترتیب بیشترین درصد واریانس های مشاهده شده را تبیین می کردند. برای مقایسه نمرات گروه مؤنث و مذکر از روش t تست برای گروه های مستقل استفاده شد که نتایج آن در (جدول ۶) قابل مشاهده است.

نتایج این جدول عدم تفاوت بین دو گروه در نمرات کسب شده در کل مقیاس STB و نیز در عامل های مربوط به آن را نشان می دهد.

ماده های ۴، ۶، ۱۳ و ۱۹ وزن عاملی کمتر از ۰/۳۰ داشتند، بنابراین از تحلیل حذف شدند.

ماده ۲ در عامل های ۱ و ۲، ماده ۱۱ در عامل های ۲ و ۳ وزن عاملی بیشتر از ۰/۳۰ دارند، بنابراین در عامل های مربوطه تکرار شده اند.

عامل اول (ماده ۷) ارزش ویژه برابر با ۴/۲۶ دارد و ۱۹/۳۸ درصد واریانس های مشاهده شده را توجیه می کند. این عامل، "عامل ناامیدی" نام گرفت و سوالاتی مثل " آیا اغلب احساس می کنید که هیچ هدفی برای زندگی وجود ندارد؟ " را شامل می شود.

دومین عامل (ماده ۷) ارزش ویژه برابر با ۱/۴۳ دارد و ۶/۵۰ درصد واریانس را تبیین می کند. این عامل، "عامل تکانشگری" نام گرفت و با سوالاتی مثل " آیا گهگاه حالت های خندیدن یا گریه کردنی داشته اید که نتوانید آن را کنترل کنید؟ " را شامل می شود.

عامل سوم "عامل علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس" نام گرفت، این عامل ۶ ماده دارد. ارزش ویژه آن برابر با ۱/۳۷ می باشد و این عامل، ۶/۲۲ درصد از کل واریانس را تبیین می کند و ماده هایی مثل " آیا به هنگام استرس احساس می کنید که کسی ذهنتان را کنترل می کند؟ " در برمی گیرد.

جدول ۶- مقایسه گروه های مؤنث و مذکر در مقیاس STB و عامل های مربوطه

جنس	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین	t	df	سطح معنی داری
STB	مذکر	۳۸۰	۷/۵۶	۰/۲۳	۰/۶۹	۷۴۷	۰/۴۸
	مؤنث	۳۶۹	۷/۳۴	۰/۲۱			
عامل ۱	مذکر	۳۸۰	۱/۹۳	۰/۰۸	۰/۹۷	۷۴۷	۰/۳۳
	مؤنث	۳۶۹	۱/۸۱	۰/۰۸			
عامل ۲	مذکر	۳۸۰	۲/۸۷	۰/۰۹	-۰/۹۵	۷۴۷	۰/۳۳
	مؤنث	۳۶۹	۳	۰/۰۹			
عامل ۳	مذکر	۳۸۰	۱/۳۹	۰/۰۷	-۰/۷۵	۷۴۷	۰/۴۴
	مؤنث	۳۶۹	۱/۳۱	۰/۰۶			

1- Hoplessness 2 - Impulsivity

3 -Stress related dissociative and paranoid symptoms

روایی همزمان

به منظور بررسی روایی همزمان مقیاس STB از اجرای همزمان فرم تجدید نظر شده پرسشنامه شخصیتی آیزنک (EPQ-R) استفاده شد. به این منظور ۶۵ نفر از نمونه تحقیقی که به طور تصادفی انتخاب شده بودند همزمان به سوالات دو پرسشنامه جواب دادند.

نتایج تحلیل نشان داد که STB با مقیاس روان رنجورخویی و روان پریشی گرایی EPQ-R به ترتیب همبستگی ۰/۶۴ و ۰/۲۹ را دارد، در حالی که با مقیاس های برون گرایی و دروغ پردازی رابطه معنی داری ندارد. (جدول ۷) همبستگی های بین STB و عامل های آن را با مقیاس های EPQ-R نشان می دهد.

جدول ۷- همبستگی های بین STB و عامل های آن با مقیاس های EPQ-R

	روان رنجورخویی	روان پریشی گرایی	برون گرایی	دروغ پردازی
STB	۰/۶۴**	۰/۲۹*	-۰/۰۷	۰/۱۵
عامل اول	۰/۵۳**	۰/۱۲	-۰/۲۲	-۰/۰۷
عامل دوم	۰/۷۵**	۰/۴۰**	-۰/۰۹	۰/۱۸
عامل سوم	۰/۳۳**	۰/۲۰	۰/۰۸	۰/۱۴

** همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است.

* همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است (n = ۶۵).

همبستگی خرده آزمون ها با یکدیگر و با کل آزمون این جدول نشان می دهد که همبستگی بین کل STB با عامل های ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۸۰ و ۰/۷۱ می باشد که روایی مطلوبی می باشد. همبستگی بین عامل ها، بین ۰/۳۷ تا ۰/۴۴ معنی دار هستند.

جدول ۸- همبستگی درونی نمرات خرده مقیاس ها با یکدیگر و با کل مقیاس STB

عامل علائم تجزیه ای و پارانوئید	عامل وابسته به استرس	عامل ناامیدی	عامل تکانشگری
STB	۰/۷۱*	۰/۷۷*	۰/۸۰*
عامل اول	۰/۳۷(**)	۰/۷۷*	۰/۴۴(**)
عامل دوم	۰/۴۲*	۰/۸۰*	۰/۴۴*
عامل سوم	۱	۰/۷۱*	۰/۴۲*

* همبستگی ها در سطح ۰/۰۱ معنی دار هستند (n = ۷۴۹).

به منظور بررسی روایی افتراقی STB، ۳۰ نفر بیمار مبتلا به اسکیزوفرنی و ۳۰ نفر بیمار مبتلا به افسردگی اساسی، به همراه ۳۰ نفر گروه بهنجار که سابقه هیچ گونه بیماری روانی نداشتند، آزمون شدند. جدول ۹ نتایج مقایسه سه گروه را براساس نمراتی که در مقیاس STB به دست آورده اند مقایسه می کند.

اطلاعات این جدول گویای آن است که تفاوت مشاهده شده بین سه گروه اسکیزوفرنی، افسردگی اساسی و بهنجار در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است.

همان طور که در جدول آمده، عامل ناامیدی فقط با روان رنجورخویی همبستگی دارد، در حالی که با روان پریش گرایی، برون گرایی و دروغ پردازی رابطه معنی داری ندارد. عامل تکانشگری هم به ترتیب با روان رنجورخویی و روان پریش گرایی بیشترین همبستگی معنی دار را نشان می دهد. علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس نیز فقط با روان رنجورخویی همبستگی معنی دار نشان می دهد. در این پژوهش همبستگی درونی نمرات خرده مقیاس ها با یکدیگر و با کل مقیاس استخراج گردید که در جدول ۸ خلاصه شده است.

جدول ۹- جدول تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه سه گروه اسکیزوفرنی، افسردگی اساسی و بهنجار در کل STB و عامل های آن

مقیاس	میانگین			انحراف استاندارد			درجه آزادی			F
	اسکیزوفرنی	افسردگی	بهنجار	اسکیزوفرنی	افسردگی	بهنجار	بین	درون	کل	
	اساسی			اساسی			گروهی	گروهی		
STA	۱۲/۹۳	۱۷/۱۰	۴/۱۰	۴/۳۴	۲/۵۰	۲/۵۶	۲	۸۷	۸۹	۱۲۴/۸۳
عامل ۱	۳/۹۶	۶/۲۰	۰/۸۰	۱/۸۸	۰/۷۶	۰/۸۸	۲	۸۷	۸۹	۱۳۴/۷۸
عامل ۲	۶/۱۶	۶/۹۰	۱/۹۳	۲/۰۸	۱/۱۵	۱/۶۵	۲	۸۷	۸۹	۷۶/۶۵
عامل ۳	۲/۲۶	۳/۲۰	۰/۴۶	۱/۵۷	۱/۵۶	۰/۸۱	۲	۸۷	۸۹	۳۱/۰۷

به عبارت دیگر مقیاس STB و عامل های سه گانه آن توانسته اند بین سه گروه اسکیزوفرنی، افسردگی اساسی و بهنجار تفاوت قائل شود (جدول ۱۰). نتایج حاصل از این مقایسه ها را خلاصه می کند.

به منظور مقایسه جفت گروه ها از آزمون تعقیبی توکی استفاده شد. نتایج حاصله نشان داد که بین جفت گروه های اسکیزوفرنی - افسردگی اساسی، اسکیزوفرنی - بهنجار و افسردگی اساسی - بهنجار اختلاف میانگین به دست آمده معنی دار می باشد.

جدول ۱۰- آزمون تعقیبی توکی به منظور تعیین رابطه معنی دار بین جفت گروه ها در عامل ها و کل STB

عامل ها	گروه	تفاوت میانگین			خطای استاندارد	سطح معنی داری
		اسکیزوفرنیا	افسردگی اساسی	بهنجار		
اول	اسکیزوفرنی	-----	-۲/۲۳	۳/۱۶	۰/۳۳	۰/۰۰۰۱
	افسردگی اساسی	۲/۲۳	-----	۵/۴۰	۰/۳۳	۰/۰۰۰۱
	بهنجار	-۳/۱۶	-۵/۴۰	-----	۰/۳۳	۰/۰۰۰۱
دوم	اسکیزوفرنی	-----	-۰/۷۳	۴/۲۳	۰/۴۳	۰/۰۰۰۱
	افسردگی اساسی	۰/۷۳	-----	۴/۹۶	۰/۴۳	۰/۰۰۰۱
	بهنجار	-۴/۲۳	-۴/۹۶	-----	۰/۴۳	۰/۰۰۰۱
سوم	اسکیزوفرنی	-----	-۰/۹۳	۱/۸۰	۰/۳۵	۰/۰۰۰۱
	افسردگی اساسی	۰/۹۳	-----	۲/۷۳	۰/۳۵	۰/۰۰۰۱
	بهنجار	-۱/۸۰	-۲/۷۳	-----	۰/۳۵	۰/۰۰۰۱
کل	اسکیزوفرنی	-----	-۴/۱۶	۸/۸۳	۰/۸۴	۰/۰۰۰۱
	افسردگی اساسی	۴/۱۶	-----	۱۳	۰/۸۴	۰/۰۰۰۱
	بهنجار	-۸/۸۳	-۱۳	-----	۰/۸۴	۰/۰۰۰۱

پایایی - باز آزمایی

برای تعیین پایایی باز آزمایی مقیاس، تعداد ۵۲ نفر به صورت نمونه گیری داوطلب از نمونه آماری انتخاب و سپس در فاصله ۴ هفته دوباره آزمایش شدند. ضریب پایایی کل مقیاس ۰/۸۴ و برای خرده مقیاس های ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس به ترتیب ۰/۵۳، ۰/۷۲ و ۰/۵۰ به دست آمد.

تمام ضرایب در سطح ۰/۰۱ معنی دار بودند. تنصیفی به منظور تعیین پایایی تنصیفی مقیاس، از داده های کل نمونه (n=۷۴۹) استفاده شد. به این منظور سوالات به دو قسمت زوج و فرد تقسیم و نمره آزمودنی ها در هر قسمت محاسبه گردید. سپس، ضریب همبستگی بین دو قسمت براساس ضریب همبستگی تصحیح شده اسپیرمن براون محاسبه گردید.

این ضریب برای کل مقیاس ۰/۷۲ و برای خرده مقیاس های ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس به ترتیب ۰/۵۷، ۰/۶۲ و ۰/۵۳ بود. تمام نتایج در سطح ۰/۰۱ معنی دار بودند.

همسانی درونی

جهت سنجش پایایی درونی مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. در این جا نیز داده های کل نمونه (n=۷۴۹) وارد تحلیل شدند. بر اساس نتایج حاصله ضریب آلفا برای کل مقیاس ۰/۷۷ و برای خرده مقیاس های ناامیدی ۰/۶۴، تکانشگری ۰/۵۸ و علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس ۰/۵۷ بود که رضایت بخش می باشد. جدول ۱۱ تمام ضرایب پایایی مربوط به مقیاس STB و عامل های آن را خلاصه کرده است.

جدول ۱۱- ضرایب پایایی مربوط به مقیاس STB و عامل های آن

کل مقیاس	عامل سوم	عامل دوم	عامل اول	STB	پایایی
۰/۸۴	۰/۵۰	۰/۷۲	۰/۵۳		ضریب باز آزمایی
۵۲	۵۲	۵۲	۵۲		تعداد آزمودنی ها
۰/۷۲	۰/۵۳	۰/۶۲	۰/۵۷		ضریب تنصیف
۷۴۹	۷۴۹	۷۴۹	۷۴۹		تعداد آزمودنی ها
۰/۷۷	۰/۵۷	۰/۵۸	۰/۶۴		ضریب همسانی درونی
۷۴۹	۷۴۹	۷۴۹	۷۴۹		تعداد آزمودنی ها

هنجاریابی

(ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه ای پارانوئیدی وابسته به استرس) این سه عامل ۳۲/۱ درصد از واریانس را تبیین می کنند. به منظور انطباق STB با ملاک های DSM-IV-TR (۱۶) شش ماده از متن های معتبر روان شناسی مرضی انتخاب و به سوالات مقیاس اضافه گردید.

جدول های ۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ اطلاعات هنجاری مقیاس STB را در نمونه تحقیقی به حجم ۷۴۹ نفر، بر اساس تفکیک جنسیتی و طبقات سنی مختلف در هر یک از عامل ها و نیز کل مقیاس نشان می دهند. به دلیل محدودیت نمونه گیری به لحاظ سنی، بعضی از طبقات با فراوانی کم رو به روست.

بحث در یافته ها

ساختار عاملی مقیاس STB به روش تحلیل مؤلفه های اصلی وبا چرخش پرومکس در نمونه ای به حجم ۷۴۹ نفر مورد بررسی قرار گرفت و سه عامل زیر استخراج گردید:

جدول ۱۲- اطلاعات هنجاری عامل ناامیدی

تعداد	T	Z	انحراف استاندارد	میانگین	جنس	سن
۸۵	۵۱	۰/۱	۱/۷۹	۲/۰۷	مذکر	۱۸-۲۱
۳۲۶	۵۰	۰	۱/۶۸	۱/۷۷	مونث	
۴۱۱	۵۰	۰	۱/۷۰	۱/۸۳	کل	
۲۳۱	۵۰	۰	۱/۷۰	۱/۸۲	مذکر	۲۲-۲۵
۳۶	۵۰	۰	۱/۴۱	۲	مونث	
۲۶۷	۵۰	۰	۱/۶۶	۱/۸۵	کل	
۶۴	۵۱	۰/۱	۱/۷۸	۲/۱۲	مذکر	۲۶-۳۰
۷	۵۲	۰/۲	۲/۵۰	۲/۵۷	مونث	
۷۱	۵۱	۰/۱	۱/۸۵	۲/۱۶	کل	
۳۸۰	۵۰	۰	۱/۷۳	۱/۹۳	مذکر	کل
۳۶۹	۵۰	۰	۱/۶۷	۱/۸۱	مونث	
۷۴۹	۵۰	۰	۱/۷۰	۱/۸۷	کل	

ناامیدی

جدول ۱۳- اطلاعات هنجاری عامل تکانشگری

تعداد	T	Z	انحراف استاندارد	میانگین	جنس	سن
۸۵	۵۰	۰	۱/۶۹	۳/۰۸	مذکر	۱۸-۲۱
۳۲۶	۵۰	۰	۱/۷۸	۲/۹۹	مونث	
۴۱۱	۵۰	۰	۱/۷۶	۳/۰۱	کل	
۲۳۱	۵۰	۰	۱/۷۸	۲/۸۹	مذکر	۲۲-۲۵
۳۶	۴۸	-۰/۲	۱/۴۶	۳/۲۷	مونث	
۲۶۷	۵۰	۰	۱/۷۴	۲/۹۴	کل	
۶۴	۴۸	-۰/۲	۲/۱۹	۲/۵۴	مذکر	۲۶-۳۰
۷	۴۵	-۰/۵	۱/۹۱	۲	مونث	
۷۱	۴۸	-۰/۲	۲/۱۶	۲/۴۹	کل	
۳۸۰	۵۰	۰	۱/۸۴	۲/۸۷	مذکر	کل
۳۶۹	۵۰	۰	۱/۷۶	۳	مونث	
۷۴۹	۵۰	۰	۱/۸۰	۲/۹۳	کل	

تکانشگری

جدول ۱۴- اطلاعات هنجاری عامل علائم تجزیه ای و پارانویدی وابسته به استرس

تعداد	T	Z	انحراف استاندارد	میانگین	جنس	سن
۸۵	۵۰	۰/۱	۱/۲۱	۱/۵۸	مذکر	
۳۲۶	۵۰	۰	۱/۳۱	۱/۳۸	مونث	۱۸-۲۱
۴۱۱	۵۰	۰	۱/۲۹	۱/۴۳	کل	
۲۳۱	۵۰	۰	۱/۳۸	۱/۳۲	مذکر	عامل علائم
۳۶	۴۵	-۰/۵	۱/۱۸	۰/۷۵	مونث	تجزیه ای و
۲۶۷	۵۰	۰	۱/۳۷	۱/۲۴	کل	پارانویدی
۶۴	۵۰	۰	۱/۶۴	۱/۳۷	مذکر	وابسته به
۷	۴۶	-۰/۴	۱/۰۶	۰/۸۵	مونث	استرس
۷۱	۵۰	۰	۱/۶۰	۱/۳۲	کل	
۳۸۰	۵۰	۰	۱/۳۹	۱/۳۹	مذکر	
۳۶۹	۵۰	۰	۱/۳۱	۱/۳۱	مونث	کل
۷۴۹	۵۰	۰	۱/۳۵	۱/۳۵	کل	

جدول ۱۵- اطلاعات هنجاری کل مقیاس STB

تعداد	T	Z	انحراف استاندارد	میانگین	جنس	سن
۸۵	۵۰	-۰/۲	۳/۹۷	۸/۳۱	مذکر	
۳۲۶	۵۰	۰	۴/۲۲	۷/۴۲	مونث	۱۸-۲۱
۴۱۱	۵۰	۰	۴/۱۸	۷/۶۱	کل	
۲۳۱	۵۰	۰	۴/۴۴	۷/۳۶	مذکر	
۳۶	۴۹	-۰/۱	۲/۹۲	۶/۸۶	مونث	۲۲-۲۵
۲۶۷	۵۰	۰	۴/۲۷	۷/۲۹	کل	STB
۶۴	۵۰	۰	۵/۲۹	۷/۲۶	مذکر	
۷	۴۷	-۰/۳	۲/۷۶	۶	مونث	۲۶-۳۰
۷۱	۵۰	۰	۵/۰۹	۷/۱۴	کل	
۳۸۰	۵۰	۰	۴/۵۰	۷/۵۶	مذکر	
۳۶۹	۵۰	۰	۴/۰۹	۷/۳۴	مونث	کل
۷۴۹	۵۰	۰	۴/۳۰	۷/۴۵	کل	

تحقیق حاضر نشان داد که این ماده ها خود به تنهایی تشکیل یک عامل را می دهند.

بنابراین، علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس باید به عنوان ملاک های مهم در تشخیص گذاری اختلال شخصیت مرزی مورد توجه قرار گیرند. مقایسه بین عامل های به دست آمده در فرهنگ اصلی (۱۰) و تحقیق حاضر نشان داد که عامل های ناامیدی و تکانشگری به ترتیب یکسانی در هر دو تحقیق گزارش شده اند فقط عامل علائم تجزیه ای و پارانوئیدی وابسته به استرس در تحقیق حاضر به عنوان سومین عامل مشخص گردیده است.

تحلیل عاملی STB همسو با تحقیقات قبلی (۶) (۱۰) نشان داد که هیچ گونه تفاوتی بین نمرات گروه مؤنث و مذکر چه به لحاظ ترتیب عوامل و چه به لحاظ میانگین نمرات کسب شده وجود ندارد.

علاوه بر روایی عاملی، روش های دیگر بررسی روایی یعنی همبستگی خرده مقیاس ها با کل مقیاس و با یکدیگر، روایی افتراقی و روایی همزمان نیز بررسی شد. همان طور که در جدول ۹ نشان داده شد، همبستگی خرده مقیاس ها با کل مقیاس بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۰ می باشد که از نظر روان سنجی مطلوب می باشد. علاوه بر این، همبستگی بین عامل ها هم بین ۰/۳۷ تا ۰/۴۴ بود که نشان می دهد عامل ها ضمن این که از یکدیگر مستقل هستند، با کل مقیاس و نیز با یکدیگر همبستگی مناسبی دارند.

درارتباط با روایی همزمان، نتایج این پژوهش نشان داد که STB با شاخص های روان رنجورخویی و روان پریش گرای به ترتیب همبستگی ۰/۲۹ و ۰/۶۴ دارد. این یافته با نتایج تحقیقات قبلی (۹) (۱۰) همسو می باشد و همان طور که تحقیقات قبلی نشان داده اند خصلت مرزی بیشتر به روان رنجورخویی مربوط است تا روان پریش گرای، چرا که نشانه های تیپیک روان پریش در این افراد قابل مشاهده نیست و از طرفی چون مقیاس روان پریش گرای آیزنک بیشتر رفتار ضد اجتماعی را اندازه می گیرد (۱۸)، لذا همبستگی پایین با

این مقیاس قابل انتظار می باشد.

در این تحقیق بین مقیاس STB و شاخص دروغ پردازی (L)، EPQ-R همبستگی منفی گزارش شد ولی این همبستگی معنی دار نمی باشد. اگر بخواهیم این تفاوت را تبیین کنیم از یک سو احتمالاً " از زاویه نقش تفاوت های فرهنگی در الگوی بالینی و ارتباط بعضی متغیرها با اختلالات روانی به طور اعم و مرزی به طور اخص به این تفاوت ها می توان نگرست. و از سوی دیگر، تفاوت در نمونه تحقیقی بین مطالعه راولینگز و همکاران (۱۰) و تحقیق حاضر را می توان تاثیرگذار دانست (۱۰۷۳ نفر در برابر ۶۵ نفر)، چرا که به لحاظ آماری، هر چه تعداد بیشتر شود احتمال یافتن نتایج معنادار نیز بیشتر می شود.

در بحث روایی افتراقی هم مقیاس STB و خرده مقیاس های سه گانه آن به بهترین نحو توانسته اند بین سه گروه بیماران مبتلا به افسردگی اساسی، اسکیزوفرنی و گروه بهنجار تمایز قابل شود که به ترتیب بیشترین نمره را در مقیاس STB به دست آورده اند. در منابع روان پزشکی و روان شناسی مرضی عنوان شده که اختلال شخصیت مرزی با افسردگی اساسی همبندی مرضی دارد و در این جا هم بیماران مبتلا به افسردگی اساسی نسبت به دو گروه دیگر نمرات بالاتری کسب کرده اند. بنابراین با توجه به الگوهای بالینی و نشانه شناسی اختلالات افسردگی اساسی و اسکیزوفرنی همان طور که انتظار می رفت، مقیاس STB قدرت تمایز بین گروه های کنترل روان پزشکی از گروه بهنجار را دارد.

به منظور مطالعه پایایی STB، از سه روش باز آزمایی، تنصیفی و ضریب همسانی درونی استفاده شد. ضریب پایایی باز آزمایی برای کل مقیاس در فاصله چهار هفته، ۰/۸۴ گزارش شد که ضریب مطلوبی می باشد و از ضریب گزارش شده در فرهنگ اصلی (۰/۶۱ توسط جکسون و کلاریج (۴) و ۰/۸۰ توسط راولینگز و همکاران (۱۰)) مطلوب تر می باشد. این ضریب برای عامل ها هم بین ۰/۵۰ تا ۰/۷۲ محاسبه شد.

نتایج هنجاری حاصل از STB در جدول های ۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۵ درج شده است. هر چند که افراد مورد پژوهش در نمونه مرد و زن از نظر سنی متفاوت بودند، اما سن بر تغییرات نمرات اثر نداشت لذا می توان تاثیر تفاوت سن نمونه های مورد پژوهش را تاثیری قابل اغماض دانست. به دلیل محدودیت نمونه گیری به لحاظ سنی، بعضی از طبقات با فراوانی کم روبه رو بود.

به طور کلی، نتایج این پژوهش نشان می دهد که با استفاده از STB می توان به طور قابل قبولی خصیصه های مرزی را در دانشجویان و احتمالاً "گروه های دیگر اجتماعی جامعه ایران مورد اندازه گیری قرار داد. استفاده از این مقیاس می تواند راه گشای بسیاری از تحقیقاتی باشد که در آنها اندازه گیری خصلت مرزی از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

همچنین ضریب پایایی به روش های تنصیفی و همسانی درونی برای کل مقیاس و عامل های آن بین ۰/۵۳ تا ۰/۷۷ گزارش شد که بیانگر این است که STB زیاد دستخوش تغییرات وضع و حالت نمی شود و چون خصلت مرزی را می سنجد در طول زمان دارای ثبات کافی می باشد و بنابراین در تحقیقات مربوط به اختلال شخصیت مرزی قابل کاربرد می باشد.

اکثر ضرایب همبستگی گزارش شده در این تحقیق مشابه همان ضرایبی است که مؤلفان مقیاس در فرهنگ اصلی گزارش کرده بودند. این یافته ها نشانگر ساده و سلیس بودن عبارات آزمون چه در زبان انگلیسی و چه در زبان فارسی است و این که انطباق نسخه اصلی با فرهنگ ایرانی به صورت مطلوب انجام گرفته است.

منابع

- 1- Loughland CM, Williams LM. A cluster analytic study of schizotypal trait dimension. *Personality and Individual Differences* 1997; 23: 877-883.
- 2- Torgersen S, Edvardsen J, Øien PA, Onstad S, Skre I, Lygren S, Kringlen E. Schizotypal personality disorder inside and outside the schizophrenic spectrum. *Schizophrenia Research* 2002; 54: 33-38.
- 3- Claridge G. 'The schizophrenia as nervous types' revisited. *British Journal of Psychiatry* 1987; 151: 735-743.
- 4- Jackson M, Claridge G. Reliability and validity of a psychotic trait questionnaire (STQ). *British Journal of Clinical Psychology* 1991; 30: 311-323.
- 5- Sansone RA, Wiederman MW, Sansone LA. The self-Harm Inventory (SHI): Development of a scale for identifying self-destructive behaviors and borderline personality disorder. *Journal of Clinical Psychology* 1998; 54(7): 937-983.
- 6- Leichsenring F. Development and first results of the Borderline Personality Inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment* 1999; 73(1): 45-63.
- 7- American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (4rd.)*. 1994: Washington, DC: APA
- 8- Zanarini MC. Zanarini rating scale for borderline personality disorder (ZAN-BPD): A continuous measure of DSM-IV borderline psychopathology. *Journal of Personality Disorders* 2003; 17(3): 233-242.
- 9- Claridge G, Broks P. Schizotypy and hemisphere function: I. Theoretical considerations and the measurement of schizotypy. *Personality and Individual Differences* 1984; 5: 633-648.

- 10- Rawlings D, Claridge G, Freeman JL. Principal components analysis of the Schizotypal Personality Scale(STA) and the Borderline Personality Scale(STB). *Personality and Individual Differences* 2001; 31: 409-419.
- 11- Spitzer RL, Endicott J, Gibbon M. Crossing the border into borderline personality and borderline schizophrenia: the development of criteria. *Archives of General Psychiatry*, 1979; 36: 17-24.
- 12- American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (3 rd.). 1980: Washington, DC: APA.
- 13- Shankar R. *Borderline Personality Disorder and the psychosis spectrum: a personality and divided visual field study*. 1998: Unpublished Doctor of Philosophy thesis, Oxford University.
- 14- Eysenck HJ, Eysenck SBG. *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire*. London: Hodder Stoughton; 1975: 58-69.
- 15- Chabrol H, Montovany A, Duconge E, Kallmeyer A, Mullet E, Leichsenring F, *Factor Structure of the Borderline Personality Inventory in Adolescents*. *European Journal of Psychological Assessment* 2004; 20(1): 59-65.
- 16- American Psychiatric Association. *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (4 rd., Revised). 2000: Washington, DC: APA.
- 17- حق شناس ح. انطباق و هنجاریابی پرسشنامه شخصیت آیزنک (پرشا) فرم تجدیدنظر شده. ۱۳۷۸: منتشر نشده.
- 18- Day S, Peter E. The incidence of schizotypy in new religious movements. *Personality and Individual Differences* 1999; 27: 55-67.